

Tájépítész-mérnöki mesterképzési (MSc) szak (nappali munkarend)

Záróvizsga-tételek

2022/2023. tanév őszi félév

ÁLTALÁNOS SZAKMAI ISMERETEK TÉTELEI

1. A természetvédelmi kezelési terv tartalma és szakmai szempontjai különböző jellegű védett területeken. (A) Gyeppek B) Erdők C) Nádasok, vizes élőhelyek D) Arborétumok és fasorok
2. A tájak tájökológiai osztályozása, tulajdonságai, folyamatai (tájszerkezet, tájak heterogenitása, tájdiverzitás, tájváltozás, tájdinamika, tájstabilitás, folt/folyosó/mátrix modell, tájmetriai módszerek, ökoszisztéma szolgáltatások, ökológiai lábnyom).
3. A fás növények (fák és cserjék) alkalmazásának kompozíciós és ökológiai szempontjai. Habitus, virágzási idő, díszérték. Városfásítás, favizsgálat, faértékelés.
4. A zöld infrastruktúra hálózat jelentősége, értékelésének és tervezésének szempontjai térségi szinten
5. A modern építészet és a természet kapcsolata. A zöldbe helyezett házaktól a városi szöveten át a tájformájú épületekig. Elméleti megfontolások, gyakorlati példák a 20-21. században.
6. Városi szabadterek meghatározása, történeti fejlődése, szabályozási, engedélyezési típusai és tervezési előírásai, szintjei (OTÉK, HÉSZ, rendeletek).
7. Közterek és közparkok tervezése: alapelvek, térszervezés, burkolatok, szerkezetek, növényalkalmazás
8. Történeti kertek fogalma, kutatási módszerei, forrásai A történeti kertek védelmének jogi eszköze (példákkal illusztrálva).
9. A kerttörténeti tudományos dokumentáció és a kertépítészeti-örökségvédelmi kezelési terv készítésének folyamata, tartalma.
10. Városi zöldfelületi rendszer és zöldhálózat tervezésének funkcionális, településökológiai és városépítészeti szempontjai, a tervezés elmélet történeti fejlődése.
11. A településtervezés alapelvei, résztvevői, a fejlesztési és a rendezési tervek összefüggése, kapcsolati rendszere, tartalmi és eljárási elemeik (fejlesztés, rendezés, szabályozás).
12. A településrendezés tájvédelmi szempont- és eszközrendszere; Tájépítészeti feladatok a települési arculat védelmében; Jó gyakorlatok a helyi szintű örökségvédelemben.
13. A hazai tájak természeti és kulturális örökségének, örökség típusainak számbavétele; A területi tervezés tájvédelmi szempont- és eszközrendszere; Az örökségvédelem térségi szintű gyakorlatának kialakulása és nemzetközi tendenciái.
14. A települési környezetvédelmi programok felépítése illeszkedése az országos környezetvédelmi feladatokhoz, a települési környezetvédelem új kihívásai (klímaprogram, csapadékvíz gazdálkodás).
15. A vidék különböző meghatározásai, alapelvei. Vidékfejlesztési stratégia, akcióterv és program készítésének módszertani, tartalmi és eljárási elemei, intézményrendszere. Többfunkciós mezőgazdaság felépítése és működése. Az agrár-környezetvédelem eszközrendszere, módszerei.
16. Területfejlesztés és területrendezés rendszere és részterületei, intézményrendszere, készítésének tartalmi, módszertani és eljárási elemei. A területrendezési tervek felépítése. Országos Területrendezési Terv, kiemelt térségek területrendezési tervei.
17. A tájvizsgálat módszerei, tájértékelési metodikák, térinformatikai módszerek alkalmazási lehetőségei, tájterhelhetőség, terület alkalmassági vizsgálatok, tájbaillesztési módszerek, tájesztétikai vizsgálatok, tájkarakter elemzés.

KERT- ÉS SZABADTÉR-TERVEZÉS

1. Városi szabadterek tervezése, elmélet és gyakorlat: A tervezés fogalma, menete, szakaszai. Ajánlatadás, díjszabás, szerződés. A tervező részvétele a megvalósításban. A tervező személyiségének jellemző tulajdonságai.
2. Közös használatú lakóterek. Lakóterek típusai. A teleszerű lakásépítés történetének tájépítészeti vonatkozásai. Lakótelep-rehabilitáció szempontrendszere, a tájépítészet szerepe a megújításban.
3. A közművek, közlekedési területek és a közvilágítás szerepe a városi szabadterek tervezésében. Tájépítészet vs. közművek (védőtávolságok, gyökérvédelem). Közművek a tervezésben, alapadatok. Közvilágítás típusai, szerepe.
4. Városi szabadterek arculata. Burkolatok, szerkezetek, építmények, berendezések. Funkcionális megfelelés. Tűzvédelmi szabályzat. Akadálymentesítés.

5. Víz a városi szabadtereken. Vízérzékeny tervezés. Tervezői célok eszközök, feltételek és tervezői alapadatok. Mintaprojektek. Vízarchitektúrák tervezése. Általános irányelvek. Jellemző megjelenési formák.
6. Beépítéshez kapcsolódó szabadterek – átriumok, belső udvarok, teraszok. Zöldtetők, tetőkertek, valamint zöldhomlokzatok szerepe, jelentősége, kialakításuk műszaki, ökológiai, esztétikai és növényalkalmazási szempontjai.
7. Oktatási és nevelési intézménykertek szabadterei; játszótérek/játékkertek és sportpályák funkcionális, esztétikai és műszaki szempontjai. Közintézmények, irodaházak.
8. Tervezés műemléki környezetben. Történeti városi terek megújításának tervezési elvei és szempontjai. Művészeti alkotások városi szabadtereken.
9. Vízparti szabadterek, strandok, uszodák és élményfürdők tájépítészeti kialakítása és a növényalkalmazás fontosabb aspektusai. Vízparti területek, kék folyosók a városi zöldfelületi rendszerben.
10. Zöldfelületek egészségügyi jelentősége, kórházak, szanatóriumok kertépítésze és a növényalkalmazás fontosabb aspektusai. Terápiás kertek. Környezetpszichológia a tájépítészetben.
11. Lágyszárú növények alkalmazásának ökológiai és kompozíciós szempontjai. Az évelő, egy- és kétnyári dísznövények valamint a gyepfelületek kialakításának hagyományos és alternatív (biodiverz) megoldásai.
12. A barnamezős területek, rozsdaterületek városszerkezeti és városökológiai problematikája, az újrahasznosítás lehetőségei, különös tekintettel a zöldfelületi rendszer fejlesztésre.
13. A település területfelhasználási rendszere és a zöldfelület. A településrendezési tervek zöldfelületi tartalma, kapcsolata a tájépítészeti (objektum) tervezésre vonatkozó jogszabályokkal.
14. A városi zöldfelületi rendszer vizsgálati, értékelési módszerei; a zöldhálózat; rekreációs és ökológiai szempontok érvényesítése a településrendezési tervekben. A zöldfelület szabályozása Magyarországon
15. Temető és kegyeleti parkok tervezési szempontjai, helyük, szerepük a városi zöldfelületi rendszerben.

KERTMŰVÉSZET ÉS KERTTECHNIKA

1. A hagyományok tájformáló hatása (példákkal).
2. Történeti kertek - rendszerek a tájban. Tájspecifikus történeti kert sűrűség (példákkal).
3. Történeti kertek látványkapcsolatai. A kitekintés és a hangsúlyos látványelem (példákkal).
4. A kerttörténeti kutatás. Források, módszerek. A kerttörténeti tudományos dokumentáció.
5. Kertek műemléki értékelése. Szempontok, példák.
6. A kertépítészeti-örökségvédelmi kezelési terv készítésének folyamata, tartalma.
7. A történeti kertek megújítását meghatározó alapelvek. A növekvő műemlék elve. Hitelesség. Didaktika. A lehetséges tervezői hozzáállások.
8. A történeti kertek védelmének jogi eszközei. Nemzetközi karták, legfontosabb hazai örökségvédelmi jogszabályok.
9. A római kori és a középkori kertek kompozíciós és szerkesztési elvei, kerti elemei. A korszakok inspiráló szerepe, hatása, napjainkban is adaptálható tervezési elvei, megoldásai. Hazai és nemzetközi példák.
10. A reneszánsz kertek kompozíciós és szerkesztési elvei, kerti elemei. A korszak inspiráló szerepe, hatása, napjainkban is adaptálható tervezési elvei, megoldásai. Hazai és nemzetközi példák. Tipikus reneszánsz kerti elemek.
11. A barokk kertek kompozíciós és szerkesztési elvei, kerti elemei. A korszak inspiráló szerepe, hatása, napjainkban is adaptálható tervezési elvei, megoldásai. Hazai és nemzetközi példák.
12. A tájképi kertek kompozíciós és szerkesztési elvei, kerti elemei. A korszak inspiráló szerepe, hatása, napjainkban is adaptálható tervezési elvei, megoldásai. Hazai és nemzetközi példák.
13. A historizmus és a századforduló kertépítészeti irányzatai, kompozíciós elveik és új kerti elemeik. A korszak inspiráló szerepe, hatása, napjainkban is adaptálható tervezési elvei, megoldásai. Hazai és nemzetközi példák.
14. Kortárs tervezési elvek és eszközök alkalmazása történeti kertekben. Hazai és nemzetközi példák.
15. Történeti és kortárs kertépítészeti anyaghasználat és részletképzések műemléki környezetben.

TÁJVÉDELEM ÉS TÁJREHABILITÁCIÓ

1. Településen kívüli utak tájbaillesztése és környezetrendezése. A nyomvonalvezetés, a terepalakítás és a növénytelepítés tájrendezési szempontjai. Élőhely-védelmi szempontok az úttervezésben. Hazai tervezési környezet.

2. Ökológiai állapot védelme. Az ökológiai hálózat elmélet, funkcionális felépítés és nemzetközi történet, valamint az Országos Ökológiai Hálózat ismertetése. Természetvédelmi kezelési-fenntartási tervek tartalma. Élőhely-helyreállítás elmélete.
3. Rombolt felületek, (külszíni bányák és egyéb tájsebek) helyreállításának tájrendezési feladatai. Hazai helyzetkép, jogi és tervezési környezet. Műszaki és biológiai helyreállítás elvei és feladatai.
4. A felszíni vizek jelentősége a tájban, megjelenési formáik és hasznosítási lehetőségeik. A felszíni vizek rendezésével kapcsolatos tájrendezési lehetőségek, elvek és módszerek.
5. A kulturális örökség szabadtéri bemutatóhelyeinek tervezési szempontjai; Interpretációt segítő és hiteles környezet kialakításának követelményei.
6. A természeti örökség szabadtéri bemutatóhelyeinek tervezési szempontjai; Interpretációt segítő és hiteles környezet kialakításának követelményei.
7. Táj és települési terület találkozásának tájvédelmi kérdései; Terjeszkedő települések helyett kompakt városok; Települési szegélyek tervezési feladatai.
8. A hazai erdőgazdálkodás aktuális kérdései. Természetszerű erdőgazdálkodás jó gyakorlatai; Városi erdészet.
9. A hazai nemzeti parkok sajátos ökoturisztikai kínálata és jó gyakorlatai; ökoturizmus fejlesztési alapelvek védett területeken.
10. Környezeti hatástanulmány, mint a tájvédelem eszköze.
11. Történelmi tájak, világörökségi területek; a kijelölés alapelvei, a kezelés lehetőségei.
12. Értékes fák (ETÉ, védett, településképi szempontból) szerepe, értékelési, kezelési és védelmi feladatai.
13. Természetszerű növényalkalmazás, mint a tájvédelem egyik eszköze; alkalmazási kör és gyakorlat, jó példák.
14. A tájkarakter természeti örökségi elemei, építőkövei; létesítmények tájbaillesztésének elvei, tervezési feladatai.
15. Bánya utótájak rehabilitációjának sajátos problémái, tervezési szempontjai, lehetőségei, eredményei.

TÁJTERVEZÉS ÉS TERÜLETFEJLESZTÉS

1. Vonalas létesítmények tájba-illesztési szempontjai
2. Tájértékelési eljárások lényege, kialakításának története, módszerek ismertetése
3. Zöldfelülettel kapcsolatos tervezési eszközök a településrendezésben. Zöldfelület indikátor, NDVI és biológiai aktivitásérték számolása
4. Vízfolyások rendezése, rehabilitálása, folyók szabályozásának okai, következményei, rehabilitálásának, ökológiai és tájképi követelményei
5. Kulturális utak (zarándokutak, borutak stb.) tervezési lehetőségei
6. Területfejlesztés gyakorlata és jogszabályi háttere Magyarországon, az Európai Unió regionális politikája és illeszkedése a hazai területfejlesztési rendszerbe
7. Térinformatika alkalmazási lehetősége a tájtervezésben (alkalmazások, adatbázisok, módszerek)
8. Mezőgazdasági tájak rendezése, tájalakulási tendenciák lényege, tájváltó törvényszerűségek, folyamatok.
9. Védett területekkel kapcsolatos tervezési, kezelési lehetőségek (NP, TK, TT, Natura2000) a területrendezési tervben
10. Környezeti hatásvizsgálat, stratégiai környezeti vizsgálat, Natura hatásbecslés folyamata
11. Tájkarakter védelem, tájképvédelem lehetőségei a települési arculati tervek készítése során
12. Fenntarthatóság a turizmusban: fogalmak, a fenntartható turizmus céljai, szereplői, tervezési sajátosságai, ökoturisztikai létesítmények tervezési szempontjai
13. Települési értéktárak, tájértéktár készítésének módszertana különös tekintettel a részvételi tervezés módszertanára
14. Zöldhálózat, zöldút, zöldöv, zöldinfrastruktúra tervezése
15. Részvételi alapú tervezés alapelvei és módszerei.

Budapest, 2022. 10. 19.

Dr. Illyés Zsuzsanna
egyetemi docens, szakfelelős